

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย อายุ และระยะเวลาการเจ็บป่วยกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และลักษณะของครอบครัวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียอายุ 12 – 20 ปี ที่มารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลขอนแก่น ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 70 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสัมภาษณ์การรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย เป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของ Orem (1985) ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย หาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของการรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียเท่ากับ 0.75 และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียเท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation coefficient) และสถิติไคสแควร์ (chi-square)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย และระยะเวลาการเจ็บป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง และระดับต่ำกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.05 ($r = 0.46$ $P\text{-value} = < 0.001$, $r = 0.26$ $P\text{-value} = 0.03$) ตามลำดับ แต่อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 13.94$, $P\text{-value} = 0.001$) เพศ และลักษณะของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ด้านการวิจัย

2.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย สำหรับผู้ป่วยเป็นเด็กวัยรุ่นสามารถเข้าใจ และดูแลตนเองได้เหมือนผู้ใหญ่เพียงแต่ยังขาดประสบการณ์ ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงควรมีทำการวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้านวัตกรรมทางการแพทย์ในการส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียให้ดียิ่งขึ้นส่งผลให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ดีขึ้นด้วย

2.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาการเจ็บป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย แต่อายุ เพศ และลักษณะของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย จะเห็นได้ว่าปัจจัยพื้นฐานบางประการมีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย ดังนั้น สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัย เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมียต่อไป

2.1.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยพื้นฐานของผู้ป่วยเด็กในแต่ละวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กในแต่ละวัย

2.1.4 ควรมีการศึกษาวิจัยการรับรู้เกี่ยวกับโรค และปัจจัยพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นในโรคเรื้อรังอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กโรคนั้นๆ

2.2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

การส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับโรคและพฤติกรรมการดูแลตนเอง

จากการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย พบว่า ส่วนใหญ่เด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโรคอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย พยาบาลจึงควรส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ดีขึ้น ดังต่อไปนี้

2.2.1 จัดสอนผู้ป่วยเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เมื่อผู้ป่วยมารับการตรวจรักษาโดยให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ อากาศเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน ความรุนแรงของโรคเมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อน ในการสอนควรมีโปรแกรมการสอนที่เป็นมาตรฐาน มีสื่อทัศนูปกรณ์ในการสอน เช่น หุ่นจำลอง ภาพพลิก สไลด์ จัดการสอนภาพยนตร์ หรือวิดีโอประกอบการสอน หรือพัฒนาสื่อการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย เช่น สื่อการ์ตูน การเล่นเกมสแบบจำลอง เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเกิดการรับรู้ในข้อเท็จจริงได้ดี การจัดโครงการค่ายสำหรับผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมีย เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมสุขภาพ ผู้ป่วย และผู้ดูแล อีกทั้งยังทำให้ผู้ป่วย และผู้ดูแลได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดูแลตนเองเพื่อส่งเสริมสุขภาพ หาปัญหาและอุปสรรคในการดูแลตนเองของผู้ป่วย ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งผลให้ผู้ป่วยมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคและพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ดีขึ้น นอกจากนี้ควรมีการประเมินการรับรู้ของผู้ป่วยเป็นระยะๆเมื่อมีการตรวจตามนัดแต่ละครั้ง และให้ข้อมูลนั้นซ้ำอีกเป็นระยะ ๆ เมื่อประเมินพบว่า ผู้ป่วยมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไม่ถูกต้อง และการให้คำแนะนำควรคำนึงถึงระดับการศึกษา และ

ระยะเวลาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยแต่ละคน เพราะจากผลการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับความพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยรุ่นโรคธาลัสซีเมีย

2.2.2 จัดให้แผ่นพับหรือคู่มือในการที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย ให้ผู้ป่วยอ่านประกอบ หลังการสอน หรือกลับไปอ่านที่บ้าน เพื่อให้ผู้ป่วยได้ทบทวนซ้ำ หรือทำให้ผู้ป่วยมีการรับรู้ที่ดียิ่งขึ้น